

กัญชาเป็นยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดหรือไม่

พันโท อธิภัทร ดำรงวัฒนา^๑

เดิมประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท กระจายไม่เป็นระบบ เป็นกฎหมายเฉพาะในแต่ละเรื่อง ต่อมาได้นำมารวบรวมไว้ในกฎหมายฉบับเดียว เป็น “ประมวลกฎหมายยาเสพติด” โดยมีพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ กำหนดให้ยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเดิมทั้งหมด ๒๔ ฉบับ ที่ใช้บังคับอยู่ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ประกอบไปด้วย ๑๘๖ มาตรา แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ภาค ได้แก่ ภาค ๑ การป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด, ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด และ ภาค ๓ บทกำหนดโทษ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔^๒

ตามที่กล่าวมาข้างต้น การที่กฎหมายเขียนว่ายกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอีก ๒๔ ฉบับ นั้น การพิจารณาว่าความผิดต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับเดิมจะถูกลบไปด้วยหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าการกระทำนั้น ๆ ยังคงถูกกำหนดไว้ในกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่หรือไม่ หากในกฎหมายใหม่ได้บัญญัติให้การกระทำความผิดดังกล่าวยังเป็นความผิด การกระทำตามกฎหมายเก่าก็ยังเป็นความผิดต่อไป การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับความผิดดังกล่าวกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนกฎหมายใหม่มีผลบังคับใช้หรือการดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมเมื่อได้มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่ จะนำกฎหมายทั้งสองฉบับมาพิจารณาโดยเฉพาะส่วนที่เป็นคุณสมบัติบังคับเท่านั้น กล่าวคือ ระหว่างกฎหมายใหม่กับกฎหมายเก่ากฎหมายฉบับใดมีมาตราส่วนโทษที่เบาว่าก็ให้นำกฎหมายนั้นมาใช้บังคับ^๓

การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นความผิดหรือไม่นั้น หลักกฎหมายได้กำหนดเอาไว้ว่า ไม่มีกฎหมาย ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ (nullum crimen nulla poena sine lege)^๔ กล่าวคือ หากในขณะกระทำการใด ๆ ไม่มีกฎหมายบัญญัติเอาไว้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ก็จะไม่ถือว่าผู้กระทำการดังกล่าวกระทำความผิดกฎหมาย นอกจากนี้การกระทำที่กฎหมายได้กำหนดไว้ว่าเป็นความผิดนั้นต้องมีการกำหนดโทษเอาไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ในกฎหมายด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บุคคลจะไม่ถูกลงโทษจากการกระทำใด ๆ ที่กฎหมายมิได้บัญญัติไว้เป็นความผิด (ห้ามกระทำ) และได้กำหนดโทษไว้ ตามมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา^๕

^๑ นายทหารพระธรรมนูญหัวหน้าแผนกตรวจร่างกฎหมาย กองกฤษฎีกา สำนักงานพระธรรมนูญทหาร

^๒ https://www.matichon.co.th/local/news_3131527 สืบค้นวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๕

^๓ มาตรา ๓ ถ้ากฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำความผิด ไม่ว่าในทางใด เว้นแต่คดีถึงที่สุดแล้ว แต่ในกรณีคดีถึงที่สุดแล้ว ดังต่อไปนี้...

^๔ *nullum crimen sine lege or nullum poena sine lege (NCSL)*. Translated, this means “no crime without law” or “no punishment without law.” This principle is meant to prevent the prosecution and punishment of a person for an act which at the time of its occurrence was not a law and the accused had no reasonable belief that his or her act was criminal.

^๕ มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็น ผู้กระทำความผิดและถ้าได้คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

ก่อนมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด “กัญชา” (Cannabis) เป็นพืชในสกุล Cannabis และวัตถุหรือสารต่าง ๆ ที่มีอยู่ในพืชกัญชา เช่น ยาง น้ำมัน ถือเป็นยาเสพติดประเภทที่ ๕ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุรายชื่อยาเสพติดประเภทที่ ๕ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม^๖ ยกเว้นวัตถุหรือสารดังต่อไปนี้ เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้ผลิตในประเทศ ไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ ๕ (ก) เปลือก ลำต้น เส้นใย กิ่งก้าน และราก (ข) ใบ ซึ่งไม่มียอดหรือช่อดอกติดมาด้วย (ค) สารสกัดที่มีสารแคนนาบิไดออล (cannabidiol, CBD) เป็นส่วนประกอบและต้องมี สารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก (ง) กากหรือเศษที่เหลือจากการสกัดกัญชา และต้องมีสารเตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก

หลังจากมีการประกาศใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดแล้ว ได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุยาเสพติดประเภทที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ระบุยาเสพติดประเภทที่ ๕ ไว้เพียง ๓ ชนิดเท่านั้น คือ พืชฝิ่น (*Papaver somniferum* L. และ *Papaver bracteatum* Lindl. หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้ฝิ่นหรือแอลคาลอยด์ของฝิ่น) เห็ดขี้ควายหรือพืชเห็ดขี้ควาย (*Psilocybe cubensis* (Earle) Singer หรือที่มีชื่ออื่นในสกุลเดียวกันที่ให้สาร psilocybin หรือ psilocin) และ สารสกัดจากทุกส่วนของพืชกัญชาหรือกัญชง ซึ่งเป็นพืชในสกุล Cannabis แม้ว่าสารสกัดจากกัญชา และ กัญชงจะถือว่าเป็นสารเสพติด แต่สารสกัดจากพืชดังกล่าวที่มีปริมาณสาร เตตราไฮโดรแคนนา บินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ไม่เกินร้อยละ ๐.๒ โดยน้ำหนัก เฉพาะที่ได้รับอนุญาตให้สกัดจากพืชกัญชาหรือกัญชงที่ปลูกภายในประเทศ และ สารสกัดจากเมล็ดของพืชกัญชา หรือกัญชงที่ได้จากการปลูกภายในประเทศ ไม่เป็นยาเสพติดประเภทที่ ๕ ตามประกาศดังกล่าว^๗

ดังนั้น เมื่อประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งจะมีผลบังคับในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้ เฉพาะสารที่สกัดจากกัญชาที่มีความเข้มข้นของ เตตราไฮโดรแคนนาบินอล (tetrahydrocannabinol, THC) ตามที่กำหนดเท่านั้นเป็นยาเสพติด จึงเห็นได้ว่า การผลิต (การปลูก) นำเข้า ส่งออก จำหน่าย กัญชา หรือ มีไว้ในครอบครองซึ่งสารสกัดจากกัญชาที่มีความเข้มข้นต่ำกว่าที่กำหนด หรือสารสกัดจากเมล็ดของกัญชา หรือกัญชง ก็จะไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ากัญชาในปริมาณไม่เกิน ที่ประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดจะสิ้นสภาพจากการเป็นยาเสพติดให้โทษ ตั้งแต่วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ เป็นต้นไป นอกจากนี้ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่กระทำความผิดเกี่ยวกับกัญชาที่มีปริมาณไม่เกินที่ประกาศ กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ข้างต้น หากมีคดีอยู่ในชั้นพิจารณาของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ ก็จะมีคำสั่งยุติการดำเนินคดี หรือในชั้นพิจารณาของศาลก็จะมีคำพิพากษาว่าคดีออกจากสารบบความ รวมไปถึง การปล่อยตัว ผู้ที่ถูกคุมขังซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับกัญชาโดยให้ถือว่าไม่เป็นความผิดอีกต่อไป

^๖ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๓

^๗ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๖๕